

tilbød blot nogenlunde taalelige Vilkaar, er der fra min og Fleres Side gjort de yderste Anstrengelser for at faae Bedkommende til at slaae til og ikke opsætte det, fordi vi godt kunde begribe, at den Tid vilde komme, da Vilkaarene for Kjøb vilde være langt dyrere. Dersom der altsaa i den ærede Rigsdagsmands Uttringer skulde ligge en Antydning af, at Mænd, der havde ønsket en saadan Lov igjennem, skulde have bevirket, at Bønderne havde mindre Lyst til at kjøbe, saa er dette Noget, jeg for min Part paa ingen Maade kan tage mig af, idet jeg tør sige, at der er mange Hundrede Bønder, der have kjøbt deres Gaarde, fordi jeg har gjort mig den yderste Anstrengelse for at faae dem til nu at slaae til. Jeg vil saaledes i ethvert Tilfælde ikke kunne tage mig af den omtalte Antydning. — Foruden de Grunde, der fra flere Sider ere anførte om det gunstige Dieblif til at faae Sagen afgjort — jeg skal i saa Henseende paaberaabe mig de Grunde, der bleve anførte af det ærede Medlem for Københavns Ste Valgkreds (Wille) — er der een, som har forekommet mig at være af stor Betydning. Vi have i denne Tid en Regjering i Spidsen for hvilken der staaer en Mand, der efter min Mening er det meest lysende Exempel paa, hvorledes der bør gaaes frem i denne Sag. Den ærede Conseilspræsident har som Jorddrot vidst at tilveiebringe Salg paa sit Gods saaledes, at den store Fleerhed af dem, der have kjøbt, have været særdeles vel fornøiede med det Kjøb, de have gjort, og han selv har som en god Deconom sikkert heller ikke ladet sit Fideicommiss tage nogen Skade ved den skete Handel. Det var heldigt, naar der var en Mand som han i Spidsen for Regjeringen, at et saadant Lovforslag eller denne Sag vil jeg hellere kalde det, blev reist; thi da maatte han kunne berolige sine mere ængstelige Standsfæller ved at henlede deres Opmærksomhed paa, hvorledes han af sin Erfaring kunde sige dem, at der var en Løsning af dette Forhold, som kunde gjøres (Wille: uden Evang!) — jeg siger, han maatte kunne paapege, at der er en Maade, hvorpaa det maatte kunne gjøres (Wille: uden Evangselov!) — jeg lader mig ikke forstyre af det ærede Med-

lem, der bestandig raaber dette Ord — jeg siger, at denne Conseilspræsident maatte kunne berolige sine Standsfæller ved at paavise dem, hvorledes de vilde kunne faae dette Forhold afløst paa en for begge Parter heldig Maade, idet han henviste dem til sit eget Exempel. Det er en Selvfølge, at det kunde skee uden Evangselov, siden han har gjort det uden Evangselov. Det ærede Medlem for Sorø Amts 4de Valgkreds (Holstein) kom med en Uttring, som jeg for nævnte, men om hvis rette Forstaaelse paa et vist enkelt Gebeet jeg vil bede ham om at oplyse mig. Han sagde, at vi skulde overlade det til de store og smaa Bønder at løse Forholdet, saa gif det nok; men nu er det bekendt, at der er forffjellige offentlige Stiftellers Gods, hvor Fæstevæsenet ikke er afløst, og jeg vil da spørge, om det ikke er Staten, som her er Storbønde. Hvorledes er det da, at man finder den rimeligste Maade at gjøre det paa? Er det ikke derved, at den interesserede Part i Sagen, nemlig Staten, antyder sine Vilkaar, paa hvilke den kan afløse Forholdet? Dette skulde jeg dog troe, var det Rimeligste. — Jeg vil iøvrigt endnu blot bemærke, at min Hensigt, som jeg fra første Færd har udtalt, har været at faae Sagen reist; det er Sagen, jeg vil have frem og afgjort, og det er Sagen, som jeg ikke veed nogen bedre Maade at faae fremmet paa end ved at gaae ud fra det Standpunkt, hvorpaa Rigsdagen stod sidst, da den havde med denne Sag at gjøre, og saa prøve, hvorledes Stemningen er i den nuværende Rigsdag, for at see, om den vil gaae ud fra det samme Grundlag eller vælge et andet; den kan naturligvis ville optage det Forslag, der flere Gange har været omtalt, og som er bleven kaldt Overeenskomstforslaget, men som forekommer mig at have været et noget eenfaldigt Overeenskomstforslag, efter hvad der er blevet oplyst her idag. Naar jeg altsaa har bragt dette Forslag frem, er det som sagt skeet, for at Sagen skulde blive reist, fordi jeg troede, at det netop nu var nødvendigt, og jeg ikke saae nogen mere kraftig Maade at faae det gjort paa. Men det er en Selvfølge, at efter hele den Maade, hvorpaa jeg har taget Sagen, vil den efter min Mening paa ingen